

UVT teaching brand – un model de instruire pentru stimularea învățării de profunzime a studenților

În ultimii aproximativ 2 ani, în UVT, Centrul de Dezvoltare Academică (CDA) a derulat mai multe studii vizând: 1) analiza nevoilor de formare didactică a personalului academic, 2) bune practici de predare în UVT, 3) atitudinea cadrelor didactice față de formarea didactică de-a lungul carierei, 4) abordarea practicilor învățământului centrat pe student, 5) învățarea de profunzime la studenți etc. În această perioadă, a fost dezvoltată o colaborare cu Universitatea din Maastricht (locul 47 mondial în domeniul educației în *Academic Ranking of World Universities (ARWU) – Shanghai Ranking*). Partenerul olandez a fost implicat în acțiuni de formare didactică a personalului academic din UVT și de schimb de bune practici.

În acest context, prin proiectul *UVT teaching brand – un model de instruire pentru stimularea învățării de profunzime a studenților*, UVT și-a propus dezvoltarea unui model de instruire propriu în jurul căruia să poată fi constituit un sistem integrat de programe de formare, proceduri și instrumente de asigurarea a calității predării, și recompensare a prestațiilor didactice de calitate. Pe baza studiilor realizate, dar și prin dezbaterile practicilor și nevoilor identificate în cadrul *Sesiunilor CDA Didactic Caffe* împreună cu colegii din UVT, și cu invitați externi de la Universitatea din Maastricht și de la Universitatea Autonomă din Barcelona, în cadrul proiectului s-a elaborat o primă schiță a unui posibil model de instruire.

Sesiunile CDA Didactic Caffe au fost sesiuni de dezbateri, organizate într-un cadru informal pentru a stimula discuțiile noastre pe teme de didactică universitară. Acestea au fost organizate periodic, iar subiectele abordate s-au concentra pe teme identificate ca fiind de interes la nivelul comunității noastre academice. *CDA Didactic Caffe* s-a dorit și se dorește a fi locul în care, într-un spațiu informal, stăm de vorbă despre experiențele noastre didactice și împărtășim cu ceilalți atât satisfacțiile, cât și provocările personale legate de acestea.

Studiile care stau la baza schiței de model de instruire sunt prezentate succint în tabelul nr. 1. Pentru fiecare studiu sunt prezentate pe scurt: durata, designul de cercetare, numărul de participanți și rezultatul central. Prin aceste studii ne-am propus să răspundem la următoarele întrebări:

- Ce practici didactice avem în UVT?
- Ce concepții și atitudini avem față de activitatea didactică universitară?
- Cum percepem activitatea didactică (a noastră și a celorlalți)?
- Ce și cum putem învăța unii de la alții?
- În ce relație pot fi puse aceste practici, concepții, percepții, atitudini, cu cercetarea și teoria de ultimă oră privind educația universitară?
- Cum tratează studenții, profesorii și alți actori interesați educația universitară?
- Ce putem face concret ca să fim mai buni/mai bine pregătiți pentru provocările viitoare ale educației universitare?

Tabelul nr. 1. Studii educaționale derulate în UVT

Studiul	Durata	Participanți	Rezultatul principal
CDA. (2018a). Abordarea învățării de profunzime la studenții UVT	noiembrie 2017 - iunie 2018	*aplicarea unui test de analiză a stilului de învățare al studentului (învățare de profunzime vs. învățare de suprafață) *5903 studenți participanți	decizia studenților de a aborda o disciplină printr-o învățare de profunzime sau de suprafață pare a fi influențată de gradul în care profesorul reușește să le trezească interesul față de disciplina respectivă
CDA. (2018b). Un instrument de evaluare a cadrelor didactice universitare (CDU) de către studenți	noiembrie 2017 - iunie 2018	*3821 studenți participanți	adaptarea unui instrument consacrat în literatura internațională pe populație românească
CDA. (2018c). Abordarea învățământului centrat pe student la CDU din UVT	noiembrie 2017 - iunie 2018	*322 participanți	identificarea unor elemente atitudinale și de comportament asociate cu abordarea centrată pe student în educația universitară
CDA. (2018d). Practici de design educațional și abordare a instruirii în UVT	iunie - iulie 2018	*104 participanți în 14 sesiuni de focus grup	identificarea unor exemple de bune practici de instruire în UVT
CDA. (2017). Analiza nevoilor de formare profesională a CDU din UVT	decembrie 2016 - aprilie 2017	*346 de respondenți la chestionar; *83 de participanți la sesiunile de focus grup.	identificarea unei game variate de tematici de formare și de modalități de abordare a formării universitarilor agreate
CDA. (2016). Fișa disciplinei în UVT - practici și percepții asociate	iulie 2016	*232 de participanți în 11 sesiuni de informare și dezbateri	atitudini și comportamente asociate cu elaborarea și utilizarea fișei disciplinei
CDA. (2015). Analiza impactului programului de formare didactică universitară implementat prin proiectul <i>UNIVERSITARIA - Școală de didactică universitară și cercetare științifică avansată</i> (POSDRU/157/1.3/S/135590)	mai 2014 - decembrie 2015	*91 de participanți.	implicare universitarilor în programe de formare didactică determină o creștere semnificativă a atitudinii pozitive a acestora față de o abordare centrată pe student în educația universitară.
Ilie, D. M. (2014). An adaption of Gagné's instructional model to increase the teaching effectiveness in the classroom: The impact in Romanian universities. <i>Educational Technology Research and Development</i> , 62:767-794.	2012 - 2013	*observarea sistematică a 894 de activități didactice din UVT	creșterea eficienței activității de instruire din perspectiva percepției studenților prin utilizarea constantă a trei secvențe de instruire (<i>Organizarea învățării, Enunțarea temei și obiectivelor și Aprecieri</i>)

În momentul de față, schița modelului de instruire are în centru 5 valori (a. *colaborarea*; b. *reflexivitatea*; c. *implicarea* și d. *antreprenoriatul*) și 4 principii de învățare (*învățarea este o construcție a cunoașterii; învățarea este colaborativă; învățarea este contextuală; învățarea este auto-direcționată, învățarea este un efect al activităților de predare și evaluare*) care ar putea stimula învățarea de profunzime la studenții UVT. Modelul are trei paliere de recomandări distincte: a) design al instruirii, b) abordarea instruirii cu grupuri mari de studenți și c) abordarea instruirii cu grupuri mici de studenți. În jurul modelului, sunt propuse activități de sprijin și formare didactică a universitarilor, instrumente de asigurare a calității predării și proceduri de recompensare a prestațiilor didactice performante.

Ne dorim un proces de învățământ **centrat pe student și dezvoltare de competențe**, susținut de **utilizarea dovezilor empirice** pentru proiectarea, implementarea și evaluarea instruirii universitare. **Misiunea** procesului de învățământ derulat în UVT ar putea fi aceea de a dezvolta potențialul fiecărui student, astfel încât absolventul UVT să poată demonstra **competențe profesionale solide** și **competențe transversale** de colaborare, reflexivitate, implicare în sarcină și antreprenoriat. Astfel, ar putea fi avute în vedere următoarele **valori** pentru procesului didactic din UVT (aplicabile atât cadrelor didactice, cât și studenților): a) **colaborarea**; b) **reflexivitatea**; c) **implicarea** și d) **antreprenoriatul**.

Tabelul nr. 2. Valori și exemple de comportamente și atitudini dezirabile asociate

Valoarea de referință	Exemple de comportamente și atitudini dezirabile asociate	
	cadrelor didactice	studenților
Colaborarea	<ul style="list-style-type: none"> discută cu alți colegi despre cum își pregătesc activitățile didactice și cum le implementează; caută să-și construiască un grup de persoane suport (colegi, studenți, absolvenți, specialiști în domeniu, oameni de succes în domeniu etc.) cu care să colaboreze pentru proiectarea și implementarea activităților didactice universitare; participă la orele altor cadre didactice și invită alți colegi la propriile ore; sunt dispuse să primească feedback de la alți colegi și de la studenți și consideră această practică o oportunitate de dezvoltare profesională; construiesc și implică studenții în rezolvarea de sarcini didactice în echipe de lucru. 	<ul style="list-style-type: none"> colaborează cu alți colegi pentru a rezolva sarcini comune, lucrând în echipă; oferă feedback cadrelor didactice pentru activitatea didactică pe care acestea o desfășoară; colaborează cu profesorii pentru a implementa proiecte și/sau a îmbunătăți calitatea activităților didactice; oferă sprijin colegilor și altor studenți pentru rezolvarea sarcinilor pe care aceștia le au.
Reflexivitatea	<ul style="list-style-type: none"> reflectează asupra eficienței strategiilor de instruire folosite, având încredere în potențialul fiecărui student și în faptul că orice student poate progresa; reflectează asupra rezultatelor propriilor studenți încercând să înțeleagă ce putea să facă mai bine/alt fel în activitatea sa didactică astfel încât studenții săi să aibă rezultate mai bune; formulează întrebări de profunzime pe care le adresează studenților; încurajează comportamentul reflexiv al studenților și formularea de întrebări de către aceștia; răspund în timp util, elaborat și complet la întrebările studenților. 	<ul style="list-style-type: none"> meditează asupra informațiilor și sarcinilor didactice primite; își pregătesc întrebări la care ar dori să afle răspunsul la activitățile didactice la care vor lua parte; meditează asupra propriilor rezultate, încercând să înțeleagă ce putea să facă mai bine/alt fel în activitatea sa de studiu, astfel încât să aibă rezultate mai bune.
Implicarea	<ul style="list-style-type: none"> se angajează în proiectarea, implementarea și evaluarea activităților didactice, vizând să stimuleze, prin felul în care își desfășoară activitatea didactică, învățarea de profunzime a studenților; oferă sprijin studenților în învățare, atât la solicitarea acestora, dar și atunci când nu i-a fost încă cerut și a observat că e nevoie; este preocupat să facă activitățile atractive și utile astfel încât studenții să-și dorească să participe. 	<ul style="list-style-type: none"> este o datorie personală să fie prezent la cursuri și seminare; este conștient că principalul responsabil de propria învățare este studentul însuși; dacă ceva nu știe sau nu poate face, este de datoria lui să ceară ajutor, profesorilor și/sau colegilor; este o datorie personală să fie la fel de implicat în activitățile de grup ca și ceilalți colegi și, totodată, să stimuleze prin comportamentul său activitatea eficientă în echipa de lucru; citește materialele de informare recomandate de către cadrele didactice și caută surse suplimentare de informare; își asumă responsabilitatea sarcinilor care le revin.
Antreprenoriatul	<ul style="list-style-type: none"> este de datoria mea să colaborez cu și, totodată, să caut să aduc în fața studenților oameni de succes din domeniu; este de datoria mea să le arăt studenților, la fiecare activitate pe care o am, cum pot fi persoane de succes, antreprenori în propriul domeniu profesional. 	<ul style="list-style-type: none"> este responsabilitatea mea să cunosc cât mai multe oportunități de afaceri ce pot fi deschise în domeniul profesional ales; este responsabilitatea mea să cunosc cât mai mulți oameni/practici de succes din domeniul meu profesional; este responsabilitatea mea să gândesc la bunăstarea și prosperitatea mea, iar deschiderea unei afaceri în domeniul meu profesional este cu siguranță una din oportunitățile mele în acest sens.

Un proces de învățământ eficient este acela în care studenții îndeplinesc obiectivele educaționale stabilite, dezvoltându-și, astfel, treptat, competențele profesionale și transversale vizate. În acest sens, mecanismul intern al procesului de învățământ prevede **activități de predare și evaluare care au ca obiectiv stimularea învățării de profunzime a studentului**. Pentru proiectarea și implementarea unui astfel de proces se pot avea în vedere următoarele **principii ale învățării**:

Învățarea este o construcție a cunoașterii

Învățarea se produce mai ușor și achizițiile se păstrează mai mult timp, atunci când ceea ce este nou de învățat poate fi legat, construit, pe cunoștințele și experiențele anterioare ale celui care învață. Astfel, predarea trebuie să pornească de la ce știu deja cei cărora le predăm și să propună o modalitate de integrare a noilor achiziții în structura mentală a celui/celor care învață.

Învățarea este colaborativă

Învățarea se produce mai ușor când cei care învață sunt stimulați să interacționeze și să învețe unul de la celălalt. Prin colaborare, împărtășirea ideilor și oferirea de sprijin și feedback, studenții înțeleg mai bine subiectul studiat. Astfel, predarea trebuie să ofere oportunități variate de a colabora, lucra în echipă pentru a rezolva diverse sarcini, a pune întrebări unii altora, a auzi cum gândesc, ce părere au ceilalți și a spune cum gândești, ce părere ai tu însuși.

Învățarea este contextuală

Învățarea se produce mai ușor atunci când ceea ce trebuie învățat este exemplificat prin introducerea sa într-un context real relevant pentru cel care învață. Astfel, predarea trebuie să propună încă de la început sarcini care au legătură cu profesia viitoare, să extragă exemple relevante din mass media, practica profesională și/sau situații cotidiene relevante.

Învățarea este auto-direcționată

Învățarea se produce mai ușor, atunci când mintea celui care învață este activă, când cel care învață își planifică, monitorizează și evaluează propria învățare, când cel care învață recunoaște că este principalul responsabil pentru propria învățare. Astfel, predarea trebuie să se bazeze pe cunoașterea celui care învață și să ofere acestuia oportunități de a-și planifica, autoevalua și reflecta asupra propriei învățări.

Învățarea este un efect al acțiunilor de predare și evaluare

Învățarea, predarea și evaluarea sunt elemente ale aceluiași întreg, se determină una pe cealaltă. Învățarea este efectul acțiunilor comune de predare și evaluare realizate de către cadrul didactic și studenții săi. Observă, măsoară pe cât posibil, efectul acțiunilor tale de predare și evaluarea asupra studenților tăi și reflectează, dezbate cu colegii și/sau studenții, cum poți să-ți crești acest efect astfel încât studenții tăi să adopte un demers de învățare de profunzime la disciplina ta.

Mesajul central înspre care se îndreaptă modelul de instruire este:

Predarea nu este o activitate de transmitere de cunoștințe, ci o activitate prin care stimulăm interesul/curiozitatea studenților și determinăm implicarea și responsabilizarea lor pentru propria învățare.

Învățarea de profunzime nu este apanajul doar al unor studenți, **orice student poate învăța dacă subiectul este prezentat într-o manieră suficient de atractivă care să îi trezească interesul.**

Evaluarea studenților nu este o activitate de clasificare și selecție a studenților, **ci o activitate prin care înțelegem nevoile studenților și luăm decizii pentru reorganizarea următoarelor activități de predare și învățare.**

Conferința de presă de închidere a proiectului a avut loc azi, luni, 17.12.2018, la sediul Universității de Vest din Timișoara, de pe bulevardul Vasile Pârvan nr. 4, în Amfiteatrul A01, începând cu ora 11. Evenimentul s-a dorit a fi un prim moment de diseminare a rezultatelor proiectului și de punere în dezbatere la nivelul UVT a elementelor modelului de instruire dezvoltat. Ulterior conferinței un material de prezentare a teaching brandului va fi supus dezbaterii publice în UVT, și va fi diseminat într-o primă fază prin sistemul de intranet al UVT, iar apoi, de-a lungul lunilor ianuarie și februarie 2019, în ședințe ale Proctorului UVT - Conf. univ. dr. Mădălin BUNOIU responsabil cu strategia academică, a fiecărei facultăți și a DPPD.

